

กลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์เด็กไทยในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ

พิชญาวี ทองกลาง*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประเทศไทย

Linguistic devices and the presentation of Thai children's self-identity in books for children on National Children's Day

Phitchayawee Thongklang*

Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 21 May 2021

Revised 7 December 2021

Accepted 10 February 2022

คำสำคัญ

กลวิธีทางภาษา

อัตลักษณ์เด็กไทย

หนังสือวันเด็กแห่งชาติ

* Corresponding author

E-mail address:

phitchayawee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาอัตลักษณ์เด็กไทยที่นำเสนอตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ เก็บข้อมูลจากหนังสือวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2564 จำนวน 10 เล่ม ผลการวิเคราะห์พบกลวิธีทางภาษาที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเอง จำนวน 9 กลวิธี ได้แก่ การใช้ชื่อและการเรียกชื่อ อุปสรรคเชิงมโนทัศน์ การใช้คำกริยา การกล่าวอ้าง การใช้มูลบท การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การกล่าวเกินจริง การใช้คำขยายลักษณะ และการใช้สำนวน กลวิธีทางภาษาได้นำเสนออัตลักษณ์เด็กไทย จำนวน 12 อัตลักษณ์ ได้แก่ เด็กไทยปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญ เด็กไทยมีหน้าที่ศึกษาหาความรู้ เด็กไทยมีจิตอาสาและเสียสละตนเอง เด็กไทยมีความเก่งอดทนและขยันขันแข็ง เด็กไทยมีมิตรไมตรีที่ดีต่อผู้อื่น เด็กไทยมีความสามัคคีร่วมกัน เด็กไทยมีความรักและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เด็กไทยใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด และอดออม เด็กไทยมีความซื่อสัตย์สุจริต เด็กไทยรักษาประเพณีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามกฎของสังคม เด็กไทยมีกิริยามารยาทเรียบร้อย และเด็กไทยมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อัตลักษณ์ที่นำเสนอในบทความนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าเด็กไทยจะเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมที่มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ตัวเองของเด็กไทย โดยการนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และนำไปสู่การปฏิบัติตามที่กำหนดไว้

Keywords:

Linguistic strategies,
Thai children's identity,
National Children's Day books

Abstract

The purpose of this research was to study Thai children's self-identity as presented through books for children on National Children's Day. The data was collected between 2012-2021 from ten books for children. The result of the analysis of linguistic devices which Thai children used to present their self-identity revealed nine strategies as follows: naming and calling names, conceptual metaphors, using verbs, claiming, presupposition, rhetorical questions, overstatement, adjective modifiers, and using idioms. Linguistic devices presented 12 factors contributing to Thai children's self-identity as follows: they behave as a good person who is honored and praised; they have a duty to study; they have a volunteer and self-sacrificing spirit; they are talented, patient; and diligent, they are friendly to others; they have unity together; they have love and gratitude for their benefactors; they live a life of self-sufficiency and saving; they are honest, they maintain cultural traditions and follow social regulations; they are courteous; and they have loyalty to the nation, religion, and the king. The identities presented in this article reflect that Thai children meet the expectations of society which are consistent with their self-identity through the presentation of current occurrence in society and leads to compliance as established.

1. บทนำ

หนังสือสำหรับเด็กเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการสร้างสรรค์สติปัญญา เนื้อหาในหนังสือจึงมีอิทธิพลต่อความคิด อารมณ์ ความรู้สึก การปฏิบัติและทัศนคติต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมุ่งให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน เพิ่มพูนทักษะและสร้างนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งสอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมหรือแบบอย่างที่ดีงาม จึงส่งผลให้การจัดทำหนังสือสำหรับเด็กที่ดีควรมีคุณภาพและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงโดยเฉพาะการจัดทำหนังสือวันเด็กแห่งชาติ ซึ่งอุมาวัลย์ ชีช่วง (2555ก, น. 114-115) กล่าวว่า หน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของเด็กเป็นอย่างมาก โดยมองว่าการ “สร้าง” เด็กไทยนั้นเป็นพันธกิจหน้าที่ที่สำคัญของภาครัฐ รัฐจึงได้ใช้ความพยายามในการปลูกฝังชุดความคิดต่าง ๆ ที่รัฐเห็นว่า “เหมาะสม” ให้แก่เด็ก โดยรัฐพยายามเข้ามาควบคุมความคิดหรือแบบแผนพฤติกรรมก่อนที่จะเติบโตขึ้น เพื่อให้เด็กมีมุมมองความคิดที่เป็นผลดีและมีแบบแผนความประพฤติเอื้อต่อการจัดระเบียบทางสังคมและการสร้างความมั่นคงให้แก่รัฐ รัฐจึงได้ใช้โอกาสที่สำคัญนี้มอบหมายให้คณะกรรมการจัดทำและดำเนินการเพื่อเผยแพร่ รวมทั้งการจำหน่ายหนังสือวันเด็กแห่งชาติในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงเข้ามาควบคุม กำกับและดูแลกระบวนการต่าง ๆ ในการผลิต ตลอดจนการเผยแพร่หนังสือไปสู่เด็กและเยาวชนอย่างที่รัฐต้องการทั่วประเทศ โดยมีข้อความของประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่กล่าวในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ ในวันเสาร์ที่ 9 มกราคม 2564 ความว่า

วันเด็กแห่งชาติปีนี้ ผมได้มอบคำขวัญว่า เด็กไทยวิถีใหม่ รวมไทยสร้างชาติ ด้วยภักดีมีคุณธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยได้ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมของตนเองในยุคชีวิตวิถีใหม่ พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์เพื่อสังคมตามฐานะหน้าที่ของตน ตลอดจนมีความรัก ความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อร่วมกันสร้างชาติไทยให้ก้าวไปสู่อนาคตที่สวยงาม โดยใช้คุณธรรมเป็นเครื่องประคับประคองจิตใจและสติให้สามารถดำรงตนอยู่ในความดีงาม อาทิเช่น ความขยันหมั่นเพียร ประหยัด มีวินัย เป็นต้น และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่เด็กและเยาวชนทุกคนต้องยึดมั่นไว้ คือ ความภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ รู้จักกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา ผู้มีพระคุณและครู อาจารย์ เพื่อให้สามารถเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ และเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณค่าได้อย่างน่าภาคภูมิใจ

จากข้อความที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่าหนังสือวันเด็กแห่งชาติมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กให้มีความเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพราะมีอิทธิพลต่อกระบวนการปลูกฝัง ขัดเกลาเด็กได้อย่างแนบเนียน และยังเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้นทุกปีเพื่อเผยแพร่ความรู้และสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่เด็ก โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้จัดทำหนังสือวันเด็กแห่งชาติเพื่อเป็นหนังสือที่ระลึกในวันสำคัญของเด็กและเยาวชนไทยได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ไว้ในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2561 เรื่อง ฮีโร่ตัวจิ๋ว หน้่านำน้า เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนไทยมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน สอดแทรกเนื้อหาสาระความรู้ ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความรัก ความสามัคคีต่อสถาบันหลักของไทย คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดี มีความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ นำพาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในอนาคต นอกจากนี้วัลลภา วิทยารักษ์ (2548, น. 5) ได้กล่าวว่า

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ เป็นหนังสือประเภทหนึ่งที่มีจุดประสงค์ในการผลิตเพื่อเด็ก เนื้อหาจึงแฝงด้วยคุณลักษณะที่ดีต่างๆ ของเด็กไทยไว้มากมาย ซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นถึงภาพปรารถนาและความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์

เนื้อหาของหนังสือวันเด็กแห่งชาติในแต่ละเล่มที่จัดพิมพ์จะพบว่าเนื้อหาที่จัดพิมพ์เป็นประจำทุกปีประกอบด้วยคำขวัญวันเด็ก นิทานสำหรับเด็ก บทความเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์ ภาพการ์ตูนประกอบนิทาน เกร็ดความรู้ภาษาไทย บทกวีสำหรับเด็กและเรื่องสั้น ส่วนเนื้อหาอื่นๆ ที่จัดพิมพ์ในบางปีเท่านั้น เช่น เพลง เพลง บทสัมภาษณ์นายกรัฐมนตรี บทสัมภาษณ์ดารา บทสัมภาษณ์นักเรียนดีเด่น ภาพถ่ายภาพกิจกรรมวันเด็ก เรื่องราว เกร็ดความรู้ อื่นๆ และบทความ (กฤษณา พรหมเลิศ, 2543, น. 3) โดยนำเสนอผ่านเครื่องมือที่สำคัญ ได้แก่ ภาษา จึงทำให้การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กต้องอาศัยกลวิธีการเขียนในเชิงวรรณศิลป์ เช่นเดียวกับหนังสือประเภทอื่นๆ หนังสือจึงเป็นสื่อสำคัญในการให้การศึกษาเพราะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความคิดและวิจารณญาณให้แก่เด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแนวคิดคุณธรรมขึ้นในสังคม (รสสุคนธ์ โชติดำรงค์, 2546, น. 4) ส่วนภาษามีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์อย่างเลี่ยงไม่ได้เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการนิยามความหมายของสิ่งต่างๆ รวมถึงความหมายของตัวตน และภาษาเป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารเพื่อกำหนดบทบาท จัดวางความสัมพันธ์ของบุคคลๆ ในสังคม (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561, น. 6) กระทรวงศึกษาธิการจึงใช้หนังสือวันเด็กแห่งชาติเป็นสื่อในการปลูกฝังอัตลักษณ์เด็กไทยใน

ลักษณะต่าง ๆ ตามต้องการได้อย่างแน่นอน เมื่อเด็กอ่านก็จะซึมซับอัตลักษณ์โดยไม่รู้ตัว เพราะเป็นเพียงเรื่องอ่านเพื่อความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินและไม่มีลักษณะของการบังคับหรือสั่งสอน แต่เป็นหนังสือที่ใช้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ที่ผู้เขียนสร้างขึ้นด้วยกลวิธีทางภาษาอย่างน่าสนใจ ควบคุมความคิดของเด็กและสังคมผ่านวาทกรรมจนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการปลูกฝังและขัดเกลาเด็กไทยและส่งผลต่อการเอื้อประโยชน์ของคนบางกลุ่ม

จากความสำคัญของหนังสือวันเด็กแห่งชาติดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือวันเด็กแห่งชาติได้ประกอบสร้างภาษาและอัตลักษณ์ให้แก่สิ่งต่าง ๆ ที่แวดล้อมวาทกรรม วาทกรรมจึงประกอบด้วยภาษาและวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม โดยศิริพร ภักดีผาสุข (2561, น. 18) ได้กล่าวถึงฟูโกต์ที่เสนอว่าอัตลักษณ์หรือการรับรู้ความรู้สึกเกี่ยวกับการมีตัวตนของบุคคลเป็นผลผลิตของวาทกรรมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์และสิ่งต่าง ๆ ได้ เพราะวาทกรรมสร้างสิ่งที่เรียกว่าความรู้และมีกลไกหรือสถาบันที่ทำให้ความรู้นั้นส่งผลในการกำหนดความคิด ความเชื่อและการกระทำของคนในสังคม และความหมายของตัวตนไม่ได้อยู่ในตัวบุคคลแต่เกิดจากอุดมการณ์หรือภาพตัวแทนความคิดบางอย่างที่สร้างโดยวาทกรรม วาทกรรมจึงมีส่วนสัมพันธ์กับอัตลักษณ์และการจัดวางตำแหน่งของคนในสังคม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาอัตลักษณ์ของเด็กไทยที่นำเสนอผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ Fairclough (1995a) มาเป็นกรอบในการศึกษาภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือที่สื่อถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาที่สะท้อนความคิดของคนในสังคม จนส่งผลทำให้เกิดอัตลักษณ์ที่เด็กไทยใช้นำเสนอตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ ซึ่งเกิดจากผลของภาษาในกระบวนการสร้าง การผลิตซ้ำและการเผยแพร่ในสังคม

การศึกษากลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์เด็กไทยในหนังสือวันเด็กแห่งชาติในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นว่าหนังสือวันเด็กแห่งชาติไม่ใช่เพียงเป็นสื่อที่มุ่งหวังเพื่อความบันเทิงอย่างเดียว หากแต่เป็นการนำเสนออัตลักษณ์ตัวเองของเด็กไทย การให้ความหมายและการรับรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการปลูกฝังและขัดเกลาเด็กไทยที่หนังสือวันเด็กแห่งชาติได้กล่าวอ้างถึง โดยผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาว่าในหนังสือวันเด็กแห่งชาติมีการใช้กลวิธีทางภาษาแบบใดและมีอัตลักษณ์ที่เด็กไทยใช้นำเสนอตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติอย่างไร เพื่อต้องการให้สังคมได้ตระหนักและรู้ถึงบทบาทของภาษาที่กำหนดการรับรู้ และให้ความหมายอัตลักษณ์เด็กไทยที่สะท้อนสังคมในด้านสถานภาพและบทบาททางสังคม

2. วัตถุประสงค์

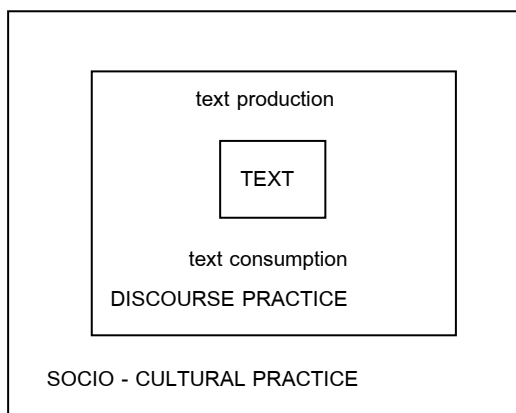
1. เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์เด็กไทยที่นำเสนอผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวคิดของ Fairclough (1995a, p. 23) นักภาษาศาสตร์คนสำคัญที่สร้างทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ได้อธิบายว่าวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ต้องอาศัยการวิเคราะห์ทั้งรูปภาษาและบริบททางสังคมโดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ตัวบท (Text) วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse practice) และวิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice) ซึ่ง Fairclough (1995b, p. 59) ได้เสนอกรอบการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของภาษากับบริบททางสังคม ดังนี้

ภาพที่ 1

กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรม (the three dimensional framework)

จากภาพที่ 1 เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทั้ง 3 มิติ ที่ไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้จะมีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ประกอบด้วยมิติที่ 1 ตัวบท (Text) มิติที่ 2 วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) และมิติที่ 3 วิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice) โดยตัวบทจะถูกล้อมอยู่ในวิธีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ดังนั้นสังคมและวัฒนธรรมจึงเป็นเหตุส่งผลและเกี่ยวข้องกับภาษาโดยผ่านการปฏิบัติทางวาทกรรม

อัตลักษณ์เกี่ยวข้องกับการนิยามความหมายของตัวตนและการจัดวางตำแหน่งแห่งหนให้แก่ตัวตน ซึ่งจากการประมวลความหมายต่างๆ โดยเฉพาะจากการนิยามของเจนกินส์ที่กล่าวว่า อัตลักษณ์ คือ การนิยามความหมายของตัวตนและการจัดวางตำแหน่งแห่งหนให้แก่ตัวตน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเข้าใจของเราว่า “เราเป็นใคร” และ “ผู้อื่นเป็นใคร” (ศิริพร ภักดีผาสุก, 2561, น. 5-6) ส่วนอภิญา เพ็ญฟูสกุล (2546, น. 16, 52-53) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าการก่อรูปและการปรากฏตัวของอัตลักษณ์มาจากจิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกร่วมในระดับสังคมที่เกิดจากการนิยามตัวเองว่าตัวเองคือใคร มีความเป็นมาอย่างไร แตกต่างจากคนอื่น กลุ่มอื่นและสังคมอื่นอย่างไร และใช้อะไรเป็นเครื่องหมายในการแสดงออก

อัตลักษณ์จึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นตัวตนของตนเอง การมองผ่านตนเองในมุมต่างๆ หรือการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองในฐานะสมาชิกของสังคม ซึ่งบุคคลหนึ่งๆ อาจจะได้หลายอัตลักษณ์ การรับรู้เกี่ยวกับตนเองนั้นส่วนหนึ่งถูกสร้างขึ้นจากอิทธิพลทางสังคมวัฒนธรรม ความเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมของเราจึงมีอิทธิพลต่อการมองและการคิดเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งความคิดเกี่ยวกับตัวตนของบุคคลนั้นมักผูกติดกับการให้ค่าของตนเองไปในทางบวกหรือลบ บุคคลจึงจำเป็นต้องมีเกณฑ์ในการจะให้ค่ากับตนเอง และเกณฑ์ดังกล่าวนี้ได้รับอิทธิพลมาจากสังคมที่บุคคลนั้นๆ อาศัยอยู่ (เมตตา วิวัฒนากุล, 2548, น. 93-95)

จากการทบทวนงานวิจัยที่นำทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาศึกษาอัตลักษณ์ในงานเขียน ทั้งการศึกษาวาทกรรมสาธารณะและวาทกรรมออนไลน์ โดยปรากฏงานวิจัยของ บุญยแสนอ ตรีวิเศษ (2559), ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ (2558), ณัฐนนท์ คำภา (2558) และธีระบุษบกแก้ว (2553) งานวิจัยดังกล่าวได้ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าอัตลักษณ์เป็นความรู้สึกนึกคิดของตัวเรา และในขณะเดียวกันอัตลักษณ์จะกล่าวควบคู่ไปกับเรื่องของอำนาจ การนิยามความหมายหรือการสร้างภาพแทนความจริง สามารถแสดงผ่านสื่อและสัญญาณที่มีอิทธิพลครอบงำภายในสังคมนั้นๆ การนำเสนออัตลักษณ์ตัวเองยังคงได้รับอิทธิพลจากสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าหากนำแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ตามแนวคิดของ Fairclough (1995a) มาศึกษากลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์เด็กไทยในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ โดยการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีเพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวบทนี้เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติอย่างไร โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์จากกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรม และมุ่งเน้นการวิเคราะห์กระบวนการทางภาษาควบคู่ไปกับกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม

4. ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยรวบรวมหนังสือวันเด็กแห่งชาติ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555 - 2564 จำนวน 10 เล่ม ได้แก่ พ.ศ. 2555 เรื่อง น้ำใจเด็กไทยใสสะอาด พ.ศ. 2556 เรื่อง ต้นกล้าของความซื่อสัตย์ พ.ศ. 2557 เรื่อง รวมใจเป็นหนึ่ง พ.ศ. 2558 เรื่อง เมล็ดพันธุ์ของชาติ พ.ศ. 2559 เรื่อง ร้อยรักเป็นหนึ่งเดียว พ.ศ. 2560 เรื่อง ต้นกล้าของพ่อ พ.ศ. 2561 เรื่อง ฮีโร่ตัวจิ๋ว พ.ศ. 2562 เรื่อง นอกหน้าต่างบานเล็ก พ.ศ. 2563 เรื่อง เด็กไทยไปถึงฝัน และ พ.ศ. 2564 เรื่อง สู้ไปด้วยกัน ซึ่งช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเป็นระยะเวลาที่มีข้อมูลมากเพียงพอที่จะสรุปผลการนำเสนออัตลักษณ์ตัวเองของเด็กไทยผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติได้

2. ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะผลงานที่เป็นของเด็กและเยาวชน ซึ่งเด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กชายและเด็กหญิงที่เขียนผลงานในหนังสือวันเด็กแห่งชาติเท่านั้น

3. ผู้วิจัยจึงพิจารณาถ้อยคำทางภาษาที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเองในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ จนส่งผลให้เกิดชุดความคิดที่สื่ออัตลักษณ์เด็กไทยที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ Fairclough (1995a) แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) การอธิบายภาพรวมของตัวบทตั้งแต่ผู้ผลิตตัวบท เนื้อหา การกระจายตัวบท ผู้รับสาร โดยใช้บริบททางสังคมเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายให้เห็นว่าหนังสือวันเด็กแห่งชาติผลิตโดยใคร มีลักษณะเนื้อหาอย่างไร การกระจายตัวบทไปช่องทางใดและกลุ่มใดเป็นกลุ่มผู้รับสาร

5.2 การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้นำเสนออัตลักษณ์เด็กไทยในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยการวิเคราะห์ตัวบท (Text) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเอง เนื่องจากตัวบทแต่ละตัวบทผ่านการเลือกใช้ภาษาที่แฝงวัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้ผลิตตัวบท สื่อไปยังผู้บริโภคตัวบทท่ามกลางการสื่อสารบางประการ ตัวบทหรือข้อความประเภทต่าง ๆ ก็มักจะปนด้วยกลวิธีทางภาษาที่แตกต่างกันไป (จันทิมา อังคพณชกิจ, 2561, น. 181) ผู้วิจัยจึงเลือกวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาเพื่อแสดงให้เห็นการแฝงความคิดของเด็กไทยผ่านกลวิธีทางภาษาต่าง ๆ

กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏจะเป็นชุดความคิดที่สื่ออัตลักษณ์เด็กไทยผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ จากนั้นจึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์เด็กไทยในหนังสือวันเด็ก

แห่งชาติ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเด็กไทยได้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเองที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ และเพื่อครอบงำความคิดให้เด็กไทยยอมรับอัตลักษณ์ที่ตัวเองนำเสนอ

5.3 การวิเคราะห์อัตลักษณ์เด็กไทยที่นำเสนอผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ เป็นวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เมื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาทั้งหมดแล้วก็จะพบชุดความคิดต่าง ๆ ที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ของตัวเอง ซึ่งจะนำไปสนับสนุนอัตลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในชุดความคิดเหล่านี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ในแต่ละชุดความคิดที่สื่ออัตลักษณ์เด็กไทย โดยการนิยามความหมายของอัตลักษณ์จากชุดความคิดที่นำเสนอผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติเท่านั้น ดังนั้นความหมายอัตลักษณ์เด็กไทยในแต่ละอัตลักษณ์จึงเกิดจากข้อมูลที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์ผ่านกลวิธีทางภาษาที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเอง

5.4 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice) เป็นการวิเคราะห์ตามกรอบที่สามของแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ผู้วิจัยพิจารณาวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อหนังสือวันเด็กแห่งชาติ โดยวิเคราะห์สภาพสังคม วัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์กับชุดความคิดที่สื่ออัตลักษณ์เด็กไทย การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมจะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมของผู้คนในสังคมไทย

6. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์เด็กไทยในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ ตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ Fairclough (1995a) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์จากกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรม สรุปผลการวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมของหนังสือวันเด็กแห่งชาติ

การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) ในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของการสื่อสารโดยผู้ส่งสารหรือผู้ผลิตตัวบทประกอบด้วย ผู้เขียนที่เป็นเด็กและเยาวชน ส่วนสารหรือตัวบทพิจารณารูปแบบหนังสือจากมุมมองงานเขียนที่มุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือความรู้เป็นหลัก ประกอบด้วยนิทาน การ์ตูน เรื่องสั้น จดหมาย บทกลอน สารคดีชีวประวัติ สารคดีท่องเที่ยว และสารคดีทั่วไป ส่วนเนื้อหาพิจารณาจากเรื่องราวที่ผู้แต่งแต่งขึ้นประกอบด้วยการผจญภัย การประกอบอาชีพ ชีวิตสัตว์ วิทยาศาสตร์ และเครื่องดนตรีกลไก ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลงานหรือสิ่งประดิษฐ์ เพื่อน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ครอบครัว ประเพณีและวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต หนังสือวันเด็กแห่งชาติมีการเผยแพร่และกระจายไปยังเด็กและเยาวชน รวมทั้งสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ อย่าง

กว้างขวาง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ ได้จัดทำ e-book ผ่านเว็บไซต์เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปอ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติได้จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ร้านศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ ได้ให้ความสะดวกในการสั่งซื้อหนังสือวันเด็กแห่งชาติผ่านออนไลน์ ในราคาเล่มละ 15 บาท โดยกลุ่มเป้าหมายหลักของผู้รับสารหรือผู้อ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป ซึ่งหนังสือวันเด็กแห่งชาติได้มีการนำเสนอเนื้อหาที่เน้นความสนุกสนาน จึงทำให้เด็กอ่านอย่างเพลิดเพลิน และปฏิบัติตามโดยปราศจากข้อสงสัย เนื่องจากอยู่ในรูปแบบนิทาน การ์ตูนและเรื่องสั้นเป็นส่วนมาก

6.2 การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ

จากการวิเคราะห์ตัวบทพบว่าเด็กไทยได้นำเสนอกลวิธีทางภาษาที่สื่อชุดความคิดอัตลักษณ์ตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ จำนวน 9 กลวิธี ดังนี้

6.2.1 การใช้ชื่อและการเรียกชื่อ เป็นกลวิธีการใช้คำศัพท์ในการตั้งชื่อเรียกบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีความเกี่ยวข้องกับวิถีปฏิบัติทางสังคม เป็นกลวิธีทางภาษาที่แสดงให้เห็นมุมมองและความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่กล่าวถึง ทุกคนต่างมีชื่อและได้รับการตั้งชื่อตั้งแต่แรกเพื่อให้รู้ว่าเป็นใคร และทำให้แยกจากคนอื่นได้ เมื่อจะเปลี่ยนชื่อไปตั้งชื่อใหม่ก็จะแฝงไปด้วยความเชื่อ ความคิดบางอย่างในการตั้งชื่อนั้น (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2561, น. 184) การใช้ชื่อและการเรียกชื่อได้แสดงให้เห็นมุมมองความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่กล่าวถึง การเลือกหรือไม่เลือกใช้ชื่อเรียกอย่างใดอย่างหนึ่งได้สะท้อนทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งที่กล่าวถึง ซึ่งการเรียกชื่อที่สื่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในแต่ละสังคมวัฒนธรรม มีระบบการใช้ชื่อและการเรียกชื่อไม่เหมือนกัน

การใช้ชื่อและการเรียกชื่อจึงไม่ใช่เป็นเพียงลักษณะทางภาษาเท่านั้นแต่ยังนำเสนอความคิดและวิถีปฏิบัติที่มีของสังคม จากผลการวิเคราะห์พบการใช้ชื่อและเรียกชื่อว่าคุณดี เด็กดี ลูกที่ดี พี่ที่ดี คนเก่งคนดี เยาวชนของชาติ พลเมืองที่ดี เด็กรุ่นใหม่ ผู้สร้างชาติ ผู้พิทักษ์ผู้กล้า ผู้ให้ นักเรียนดีเด่น นักเรียนผู้แสนดี เด็กดีศรีโรงเรียน เยาวชนจิตอาสา นักเรียนจิตอาสา เยาวชนไทย เด็กเรียน ผู้ชนะ เพื่อนรัก ผู้แพ้ และคนขี้แพ้ ดังตัวอย่าง

(1) “จนในที่สุดลูกตาลก็ได้รับรางวัลเด็กดีศรีโรงเรียนในฐานะที่เป็นเด็กอยู่อย่างพอเพียง ประหยัด อุดม” (ศรีณยา มหาสุขบุญวงศ์, 2557, น. 114)

(2) “จากการเป็นจิตอาสาของเด็ก ๆ และเยาวชนที่บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมของช่างภาพเยาวชนจิตอาสา และนักเรียนจิตอาสา โรงเรียนชุมชนบ้านอ่าวลึกเหนือ” (กองบรรณาธิการ, 2561, น. 36)

จากตัวอย่างที่ (1)-(2) ปรากฏคำว่า “เด็กดีศรีโรงเรียน” “เยาวชนจิตอาสา” และ “นักเรียนจิตอาสา” การใช้ชื่อและเรียกชื่อดังกล่าวได้สะท้อนการปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีจนได้รับการยกย่อง รวมทั้งการอุทิศตนเองเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสังคม

6.2.2 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ เป็นการศึกษารายละเอียดและความหมายที่ปรากฏในระดับมโนทัศน์ที่เสนอโดย Lakoff and Johnson (1980, 2003) แนวคิดอุปลักษณ์จะช่วยให้การคิดเป็นสิ่งที่ง่ายขึ้น จำแนกออกเป็นอุปลักษณ์ระดับถ้อยคำ เรียกว่า ถ้อยคำอุปลักษณ์ และอุปลักษณ์ระดับความคิด เรียกว่า อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ กระบวนการอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์จึงเป็นการถ่ายทอดความหมายที่คล้ายกันระหว่างวงความหมายหรือวงมโนทัศน์ที่เป็นรูปธรรม เรียกว่า “แบบเปรียบเทียบ” หรือ “วงความหมายต้นทาง” กับวงมโนทัศน์นามธรรมที่เรียกว่า “สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ” หรือ “วงความหมายปลายทาง” ผลการวิเคราะห์พบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับเด็กไทยปฏิบัติตนเป็นคนดี [เด็กไทยคือต้นไม้ของความดี] [เด็กไทยคือการเดินทาง] [เด็กไทยคือต้นไม้แห่งความสามัคคี] และ [เด็กไทยคืออนาคตของชาติ] ตัวอย่าง

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [เด็กไทยคือต้นไม้ของความดี] เป็นการนำคำที่มีความหมายเกี่ยวกับต้นไม้มาเปรียบเทียบกับเด็กไทย โดยใช้ “ต้นไม้” เป็นแบบเปรียบเทียบหรือวงความหมายต้นทางที่เกี่ยวกับความดี และมี “เด็กไทย” เป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือวงความหมายปลายทาง จึงทำให้พบถ้อยคำอุปลักษณ์ จำนวน 7 ถ้อยคำ ได้แก่ ต้นกล้า เจริญเติบโต พื้นที่แห่งแสง ต้นไม้ เมล็ดพันธุ์ เจริญงอกงาม และดอกไม้ ดังนี้

(3) “พวกเราก็จะเป็นต้นกล้าแห่งความดีที่สวยงาม หากอยู่ในพื้นที่แห่งแสงต้นกล้านี้จะเจริญเติบโตด้วยลำต้นที่แข็งแรง สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในพื้นที่แห่งแสงนั้น” (จิราภรณ์ ไชยวงศ์, 2560, น. 74)

(4) “ความดีเหมือนดอกไม้หอมชื่นใจใครได้ดม รวยรื่นชวนชื่นชม ผ่อนอารมณ์ประโลมใจ” (มุกิตา นันทะพันธ์, 2556, น. 42)

ถ้อยคำอุปลักษณ์ในคำว่า “ต้นกล้า” “เจริญเติบโต” “พื้นที่แห่งแสง” และ “ดอกไม้” ได้สื่อความหมายให้เห็นว่าเด็กไทยจะปฏิบัติตนที่ดีทางด้านคุณธรรม ศีลธรรม ปฏิบัติตนแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์เหมือนเป็นต้นไม้ของความดี มโนทัศน์นี้จึงได้สื่อความหมายให้เห็นว่าเด็กไทยเปรียบเป็นต้นไม้ของความดีผ่านถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏ โดยแสดงกระบวนการถ่ายทอดความหมาย ดังนี้

วงความหมายต้นทาง

ต้นไม้ของความดี

วงความหมายปลายทาง

เด็กไทย

ต้นกล้า ต้นไม้ เมล็ดพันธุ์ และดอกไม้

เด็กไทย

เจริญเติบโต และเจริญงอกงาม

การประพุดติและปฏิบัติตน

พื้นที่แห่งแสง

อุปสรรคของการปฏิบัติตนเป็นคนดี

จากแบบจำลองข้างต้นปรากฏถ้อยคำอุปลักษณณ์ต้นกล้า ต้นไม้ เมล็ดพันธุ์และดอกไม้เปรียบเป็นเด็กไทย ส่วนเจริญเติบโตและเจริญงอกงามเปรียบเป็นการประพุดติและปฏิบัติตน และพื้นที่แห่งแสงเปรียบเป็นอุปสรรคของการปฏิบัติตนเป็นคนดี ถ้อยคำอุปลักษณณ์ได้ถ่ายทอดความคิดผ่านจินตนาการให้เด็กไทยเป็นต้นไม้ที่ปฏิบัติตนที่ดีทางด้านคุณธรรม ศีลธรรม การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ การปฏิบัติตนแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์

6.2.3 การใช้คำกริยา เป็นกลวิธีทางภาษาที่สามารถนำไปทำความเข้าใจด้วยบทที่จะทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมบางอย่างที่แฝงอยู่ในตัวบทนั้น โดยเฉพาะหนังสือวันเด็กแห่งชาติที่ตัวบทได้นำเสนอผ่านการใช้คำกริยา ซึ่งเป็นการใช้คำกริยาของเด็กไทยที่สื่อความหมายในลักษณะผู้กระทำที่เน้นให้เห็นอาการและการกระทำในลักษณะต่างๆ ผลการวิเคราะห์พบการใช้คำกริยาในคำว่าเชื้อฟ้ง ขยันขันแข็ง ทำมาหากิน กอดกัน รักครอบครัว ดูแล ประณินบิตี ตอบแทน พระคุณ ประณินบิตีดูแล ประหยัดค่าใช้จ่าย อดออม เก็บออม จงรักภักดี เทิดทูน ร้องเพลงชาติ พนมมือไหว้ ไปวัด ตักบาตร กรวดน้ำ เสียสละ จิตอาสา อุทิศตน บำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือ อาสาสมัคร จิตสาธารณะ หมั่นศึกษา ใฝ่เรียนรู้ ตั้งใจเรียน เรียนผ่านออนไลน์ มุ่งมั่น อดทน ตั้งใจ เพียรพยายาม เข้มแข็ง ยกมือไหว้ ซื่อสัตย์ ร่วมมือกัน ร่วมแรงร่วมใจ รักใคร่ปรองดอง ปรองดอง แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทร เผื่อแผ่ สร้างรอยยิ้ม ประมอ้ม ชื่นชม แกล้ง ทะเลาะวิวาท ทะเลาะ ทนลำบาก ทำงานรับจ้าง ยากจน เหนื่อย ฯลฯ ตัวอย่าง

(5) “สำหรับฉันซึ่งเป็นเด็กสิ่งที่ทำได้คือ เชื้อฟ้งคำสั่งสอนของท่าน และตั้งใจทำหน้าที่ของตนเองด้วยการศึกษาเล่าเรียน” (กวินทิพย์ ฤกษ์ประทานชัย, 2560, น. 100)

(6) “เด็กดีกิริยาช่างน่ารัก เพราะรู้จักเคารพน้อมนบไหว้ พบผู้ใหญ่รีบไปพุดทักทาย ประนมไหว้ สวัสดิ์ศรีรับ สวัสดิ์ศรีคะ” (ลำพู แสงลก, 2562, น. 42)

จากตัวอย่างที่ (5)-(6) ปรากฏคำว่า “เชื้อฟ้งคำสั่งสอน” เป็นการประพุดติและปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนของพ่อแม่อย่างเคร่งครัด ส่วนคำว่า “เคารพน้อมนบไหว้” และ “ประนมไหว้” ได้สะท้อนให้เห็นว่าเด็กไทยมีกิริยามารยาทเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะด้วยการยกมือไหว้เพื่อแสดงความเคารพพร้อมทั้งการกล่าวคำว่าสวัสดิ์

6.2.4 การใช้สำนวน เป็นกลวิธีทางภาษาที่ใช้ภาษาอย่างมีศิลปะด้วยการสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้อย่างลึกซึ้ง โดยคชาธิป พาณิชตระกูล (2556, น. 141) กล่าวว่าการใช้สำนวน

จะช่วยให้เข้าใจความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องอธิบายความหมายอย่างละเอียด จากการวิเคราะห์พบการใช้สำนวนว่า พึ่งพาตนเอง มีสสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท น้ำหนึ่งใจเดียวกัน คนละไม้คนละมือ บุกป่าฝ่าดง รมโพธิ์ร่มไทร และพึ่งเรือเสื่อพึ่งป่า ดังตัวอย่าง

(7) “นอกจากเน้นการสอนความรู้แล้ว ยังส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย มีคุณธรรม และฝึกให้นักเรียนรู้จักพึ่งพาตนเอง” (พัชรพร รุ่งเรือง, 2560, น. 56)

(8) “ดังนั้นในฐานะที่เราเป็นเยาวชนไทย เป็นคนไทย จึงควรหลอมรวมดวงใจให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อจะนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของชาติบ้านเมืองสืบไป” (จุฑาวรรณ จินดาหลวง, 2557, น. 105)

จากตัวอย่างที่ (7)-(8) ปรากฏสำนวน “พึ่งพาตนเอง” เป็นการพึ่งลำแข้งตัวเอง การช่วยเหลือตนเอง การดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งพาตนเอง ส่วนสำนวน “น้ำหนึ่งใจเดียวกัน” เป็นการใช้นำนวนของเด็กไทยเกี่ยวกับความปรองดองรวมกันเป็นหนึ่ง ไม่แบ่งแยก ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นที่พึ่งให้กันได้และไม่ทอดทิ้งกันในยามสุขหรือยามทุกข์

6.2.5 การกล่าวอ้าง ธีรพร พานโพธิ์ทอง (2549, น. 273) กล่าวว่า สามารถช่วยเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือและเป็นการยืนยันคำพูดของบุคคลนั้นจริง ๆ ส่วน สุคนธ์รัตน์ สร้อยทองดี (2552, น. 45) กล่าวว่า เป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นข้อมูลต่าง ๆ หรือข้อคิดเห็นเพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงทำให้เกิดการยอมรับและความน่าเชื่อถือ ดังนั้นการกล่าวอ้างจึงเป็นการกล่าวอ้างทั้งข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น รวมทั้งการกล่าวอ้างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยใช้เหตุผลมาสนับสนุนและแสดงให้เห็นหลักฐานที่ชัดเจน การกล่าวอ้างจึงเป็นกลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่อความหมายเพื่อเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือ

จากผลการวิเคราะห์พบการกล่าวอ้างในคำว่าเราทั้งหลาย พวกเรา แทบทุกคน บางคน เรา เยาวชน เราคนไทย เราในฐานะเยาวชนรุ่นใหม่ ทุกคน ของเรา เราทุกคน พวกเรานักเรียน เราเป็นเพื่อนกัน เพื่อนร่วมงาน เด็ก ทุกคน เหล่าน้องพี่ น้องพี่ เยาวชนไทย เด็กไทย พลเมือง เราเป็นพี่น้องกัน บ้าน เพื่อนเยาวชนหลายๆ คน เพื่อนในห้อง หลายๆ คน นักเรียนทั้งโรงเรียน เพื่อน เพื่อนๆ ทุกคน คุณครูและเพื่อนๆ พวกผมและเพื่อนๆ พวกเขา เด็กไทย เยาวชน ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(9) “แต่ถ้าเราทุกคนได้ทำอะไรเพื่อสาธารณะนอกเหนือจากเรื่องของเราก็คงจะดียิ่งถ้าเราทั้งหลายร่วมมือร่วมใจกันคนละไม้คนละมือ สังคมรอบตัวเราจะได้ดีขึ้นอย่างรวดเร็วเลยทีเดียว” (ภัทวรินทร์ สุธรรมพร, 2563, น. 61)

(10) “หนูจึงขอเชิญชวนเพื่อนๆ ทุกคนได้ร่วมสร้างรอยยิ้มให้แก่ประเทศสยามของเราคนละเล็กคนละน้อย” (กมลวรรณ เขยวัดเกาะ, 2558, น. 100)

จากตัวอย่างที่ (9)-(10) ปรากฏคำว่า “เราทุกคน” และ “เราทั้งหลาย” ซึ่งเป็นการกล่าวอ้างถึงเด็กไทยที่ร่วมใจสามัคคีปรองดอง หลอมรวมดวงใจให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อจะนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง และคำว่า “เพื่อน ๆ ทุกคน” เป็นการกล่าวอ้างถึงเด็กไทยที่เป็นเพื่อนที่มอบคุณภาพที่ดี กลุ่มเพื่อนทุกคนที่ร่วมสร้างรอยยิ้มให้แก่กัน นอกจากนี้ยังเป็นการย้ำความหมายถึงจำนวนทุกคนโดยไม่สามารถระบุจำนวนได้แต่อนุมานได้ว่ามีจำนวนมาก

6.2.6 การใช้มูลบท เป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อข้อความที่ทำให้เข้าใจได้โดยนัยว่ามีข้อความอื่นๆ หรือมีเหตุการณ์บางอย่างปรากฏหรือเกิดขึ้นมาก่อนหน้าแล้ว หรือมีความคิดและเจตนาบางอย่างแฝงอยู่ในตัวบท (จันทิมา อังคพณกิจ, 2561, น. 199) ส่วน สุจริตลักษณ์ ดีผดุง (2552, น. 37) กล่าวว่าการใช้มูลบทเป็นความรู้ที่ได้จากการอนุมาน หรือการคาดการณืตามหลักเหตุผล เป็นความรู้ที่มักจะละไว้ในฐานที่เข้าใจโดยไม่กล่าวออกมา ดังนั้นในบทความวิจัยนี้จึงเป็นการใช้ภาษาโดยการบอกเล่าเรื่องราวผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ เพื่อให้เข้าใจได้โดยนัยว่ามีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นหรือปรากฏมาก่อนหน้าแล้ว ซึ่งอาจจะมีความคิดหรือเจตนาบางอย่างแฝงอยู่ในตัวบทและมูลบทนั้น อาจมีรูปภาพที่สื่อให้เกิดการตีความจากข้อความได้ชัดเจนหรือที่เรียกว่ารูปภาพบังมูลบท ผลการวิเคราะห์พบการใช้มูลบทเกี่ยวกับความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความสามัคคี การรักษาประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ ความรักและความผูกพันกับครอบครัว จิตอาสาและเสียสละตนเอง การศึกษาหาความรู้ ความขยันขันแข็ง การปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ความเศร้าและเสียใจ และการทำงานอย่างเหน็ดเหนื่อย ตัวอย่าง

(11) “หลังจากผ่านเหตุการณ์นั้น หมู่บ้านแสนสุขก็กลายเป็นหมู่บ้านต้นแบบแห่งจิตอาสา และพวกเขาในหมู่บ้านก็ได้ค้นพบความสุขที่แท้จริงในชีวิตที่ไม่ได้เกิดจากเงินทองหรือสิ่งของ” (ธรรีรัตน์ เหล่าบุตดา, 2563, น. 109)

จากตัวอย่างปรากฏคำว่าหลังจากผ่านเหตุการณ์นั้น ได้สื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเด็กไทยเป็นต้นแบบจิตอาสาโดยใช้คำกริยาคำว่าอาสาเป็นส่วนเติมเต็ม เพื่อให้เห็นเหตุการณ์ของการมาเป็นต้นแบบจิตอาสา เพราะคำว่าอาสาได้สื่อความหมายที่ทำให้เข้าใจว่ามีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาก่อนนี้ ดังนั้นการใช้คำดังกล่าวจึงเป็นการใช้ภาษาแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตของเด็กไทยที่มีจิตอาสาและเสียสละตนเอง

(12) “อ้อ! เมื่อปี 2563 ฟ้าจำได้แล้วละ หญิงวัยกลางคนหัวเราะให้กับความน่ารักของลูกสาว ตอนนั้นมิโรคระบาดโควิด -19 ฟังยังจำได้ไม่ลืมต้องเรียนผ่านออนไลน์ ฟ้าคิดถึงเพื่อนๆ มากเลยละ” (สุชาดา พลพิชัย, 2564, น. 81)

จากตัวอย่างคำว่าเมื่อปี 2563 เป็นการบ่งบอกเวลา เป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ และคำว่าจำได้ไม่ลืม ได้เน้นความให้เห็นว่าเด็กไทยจำได้เพื่อสื่อความหมายถึง

ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองในการเรียนผ่านออนไลน์ ดังนั้นการใช้คำดังกล่าวจึงเป็นการใช้ภาษาแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตของเด็กไทยเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้

6.2.7 การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ คชาธิป พาณิชตระกูล (2556, น. 138) กล่าวว่า เป็นคำถามที่ไม่ได้ต้องการให้ผู้รับสารตอบคำถามแก่ผู้ส่งสาร แต่ต้องการให้ผู้รับสารกลับไปคิดใคร่ครวญพิจารณาเพื่อหาคำตอบเองและตอบคำถามกับตัวเอง โดยผู้ส่งสารพยายามสื่อเป็นนัย ๆ เพื่อคาดหวังให้ผู้รับสารได้คำตอบที่ตรงตามเจตนาของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อ ส่วนชนกพร พัวพัฒนกุล (2548, น. 93) กล่าวว่า เป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เขียนไม่ต้องแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมาตรง ๆ แต่ใช้วิธีการตั้งคำถามพร้อมทั้งแสดงเหตุผลสนับสนุนเพื่อนำผู้อ่านไปสู่คำตอบที่ผู้เขียนต้องการ นอกจากนี้ ทินวัจน์ สร้อยกุดเรือ (2558, น. 20) กล่าวว่า เป็นกลวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดการฉกฉวยและตระหนักถึงสิ่งที่ตัวบทได้ถาม โดยที่ตัวบทคาดหวังคำตอบไว้ในใจแล้วว่าคำตอบที่ได้มาจะต้องสอดคล้องหรือตรงตามที่ตัวบทได้คิดไว้ อีกทั้งผู้ฟังย่อมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมตามสิ่งที่ได้นำเสนอไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Fowler (1991, p. 40) ที่กล่าวว่า คำถามเชิงวาทศิลป์เป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบผู้อ่านสามารถคิดหาคำตอบเองได้ โดยผู้เขียนก็คาดหวังให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบให้ได้ตรงตามเจตนาที่ต้องการจะสื่อ

ผลการวิเคราะห์พบการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ในคำถามว่าเราจะเป็นเด็กดีไปทำไมกัน? การทำความดีนั้นไม่ยากขึ้นอยู่กับตัวเราว่าเลือกที่จะดีหรือไม่ การทำความดีนั้นทำให้เรามีความสุขมากเพียงใด การทำดีต้องเริ่มที่ตรงไหน? อย่างไรก็ดีฉันไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือบังคับให้ใครมาปฏิบัติตามได้ จิตอาสาคืออะไร? จิตอาสาต้องทำอย่างไร? ทำจิตอาสาเรื่องอะไร? อาสาสมัครคืออะไร? หากทะเลาะกันอยู่อย่างนี้ทีมจะประสบความสำเร็จได้อย่างไร ไม่มีความสำเร็จใดจะได้มาโดยขาดความสามัคคี ทำไมคนไทยเราจึงต้องยืนตรงขณะที่เพลงชาติดังขึ้นทุกครั้งเมื่อภุชชเรตส์กับศัตรูเพื่อปกป้องงานฉันใด เราคนไทยก็ต้องปกป้องและหวงแหนวิถีความเป็นไทยฉันนั้น หากไม่มีพ่อแม่และคุณครูคอยสั่งสอน เราจะมีประสบการณ์ และอนาคตที่ดีได้อย่างไร ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(13) “การทำความดีนั้นไม่ยาก ขึ้นอยู่กับตัวเราว่าเลือกที่จะดีหรือไม่” ถึงแม้ว่าเราทำแล้วไม่มีใครเห็น แต่อย่างน้อยเราก็ได้ทำความดี การเป็นจิตอาสาเป็นการทำความดีอย่างหนึ่งที่ทุกคน ทุกวัน ทุกวัยสามารถทำได้” (เป็ด นิธิโชติ, 2561, น. 30)

(14) “เราคนไทยต้องเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานแห่งวิถีไทย เมื่อภุชชเรตส์กับศัตรูเพื่อปกป้องงานฉันใด เราคนไทยก็ต้องปกป้องและหวงแหนวิถีความเป็นไทยฉันนั้น” (ปรีญา คงนิวัฒน์ศิริ, 2558, น. 106)

จากตัวอย่างที่ (13)-(14) เป็นการใช้คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่สามารถทำได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวเราเองที่จะเลือกทำหรือไม่ และการใช้คำถามเกี่ยวกับการปกป้องและหวงแหนประเทศไทยไว้ โดยเด็กไทยไม่ได้แสดงความคิดเห็นออกมาตรงๆ แต่ใช้วิธีการตั้งคำถามพร้อมทั้งแสดงเหตุผลสนับสนุนเพื่อให้คนในสังคมได้รับรู้

6.2.8 การกล่าวเกินจริง สมเกียรติ รัชมณี (2549) กล่าวว่า เป็นการย้าความรู้สึกที่มีต่อความหมายนั้นให้เป็นเรื่องสำคัญหรือยิ่งใหญ่ กลวิธีนี้จะช่วยย้าความรู้สึกที่มีต่อความหมายนั้นให้เห็นเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้รุนแรงเกินจริง โดยไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหลอกลวง แต่เป็นกลวิธีที่ทำให้เกิดความงดงามทางภาษาที่สื่ออารมณ์และความรู้สึก ผู้วิจัยจึงนำการกล่าวเกินจริงมาใช้เพื่อสื่อความหมายถึงความรู้สึกของเด็กไทย โดยการสื่อถึงอารมณ์และความรู้สึกให้เกินความเป็นจริง ซึ่งเรื่องที่กล่าวถึงนั้นอาจจะไม่ได้เกิดขึ้นจริงและไม่มีทางเป็นความจริงได้ รวมทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับสารเกี่ยวกับอัตลักษณ์เด็กไทยที่ปรากฏเพราะคิดว่าสิ่งที่กล่าวเกินจริงนั้นเป็นเรื่องจริง ผลการวิเคราะห์พบการกล่าวเกินจริงในคำว่ากลิ่นหอมของความดีที่ไม่จางหาย เรามีใจดวงเดียวกัน และพระคุณแม่เหนือฟ้า ดังตัวอย่าง

(15) “ไต่คำยี้ตอกภูมิใจที่เขาดทนเพียรพยายามมาจนมีวันนี้ได้ วันที่ทำสิ่งดี ๆ แล้วได้กลิ่นหอมของความดีที่ไม่จางหาย” (รัตนา คชนาท, 2560, น. 71)

(16) “พระคุณแม่เหนือฟ้า ให้ชีวาแก่ลูกนี้ รักแม่ยิ่งชีวิต กตัญญูบูชาคุณ” (รัชณีกร เวชภิบาล, 2556, น. 76)

จากตัวอย่างที่ (15)-(16) ปรากฏการกล่าวเกินจริงในคำว่า “กลิ่นหอมของความดีที่ไม่จางหาย” เป็นการปฏิบัติตนเป็นคนดีที่สามารถทำได้ และความดีนั้นเมื่อทำแล้วก็จะอยู่กับตัวเองตลอดไปไม่สามารถลบเลือนได้ ส่วนคำว่า “พระคุณแม่เหนือฟ้า” เป็นการเปรียบพระคุณของแม่ที่ไม่อาจหาสิ่งใดมาเทียบได้ ดังนั้นลูกจึงต้องมีความกตัญญูรู้คุณแม่

6.2.9 การใช้คำขยายลักษณะ โดยการขยายความเป็นกลวิธีทางศัพท์เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำที่เป็นส่วนขยาย อาจเป็นคำ วลีหรืออนุพากย์ ทั้งนี้เพื่อต้องการเน้นส่วนที่ขยายให้มีความหมายเด่นชัด เกิดภาพหรือความคิดบางอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น (จันทิมา อังคพนิชกิจ, 2561, น. 195) ซึ่งการวิเคราะห์การใช้คำขยายลักษณะจึงเป็นการวิเคราะห์ลักษณะกายภาพเด็กไทยตามลักษณะทางร่างกาย เผ่าพันธุ์หรือรูปลักษณ์ภายนอก เพื่อสื่อให้เห็นลักษณะทางกายภาพต่างๆ ของเด็กไทยที่แฝงไปด้วยทัศนคติและความเชื่อที่ส่งผลต่อความคิดของบุคคลในสังคม ผลการวิเคราะห์พบการใช้คำขยายลักษณะในคำว่ายิ้มแย้มแจ่มใส เด็กหน้าตาดี จิตใจโอปออารมณ์ดี ชอบช่วยเหลือเพื่อน ๆ เพื่อนที่น่ารักของสัตว์ทุกตัว น่ารัก เรียบร้อย กิริยาช่างน่ารัก เด็กดีที่น่ารัก น่ารัก พรสวรรค์ เป็นเด็กดีของแม่ตลอดมา ดังตัวอย่าง

(17) “มะลิสาวน้อยแซมซ้อยน่ารัก ลูกแม่ค้าผักคนรักนักหนา มะลิตี๋ดีหน้าพี่เมตตา จะพูดจะจาจะขาน่าฟัง” (ธวัชรรัตน์ สีดอกบวบ และคณะ, 2563, น. 70)

(18) “เตี้ยเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบแกล้งเพื่อน ล้อเลียนเพื่อน และบางครั้งเขาก็นำสิ่งของต่าง ๆ ของเพื่อนไปแอบซ่อน” (อาปีตะ หนูหมาน, 2562, น. 30)

จากตัวอย่างที่ (17)-(18) ปรากฏคำว่า “น่ารัก” และ “พูดจะจาคะชา” เป็นการใช้คำขยายลักษณะของเด็กไทยที่แสดงอาการทางวาจาและความประพฤติอย่างเรียบร้อย ส่วนคำว่า “ก้าวร้าว” “แกล้งเพื่อน” และ “ล้อเลียนเพื่อน” เป็นการใช้คำขยายลักษณะของเด็กไทยที่แสดงพฤติกรรมอย่างไม่เหมาะสม ทั้งความก้าวร้าว การแกล้งและล้อเลียนเพื่อน ๆ

6.3 การวิเคราะห์อัตลักษณ์เด็กไทยที่นำเสนอผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ

จากกลวิธีทางภาษา จำนวน 9 กลวิธี ได้สื่อชุดความคิดอัตลักษณ์ตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ จำนวน 12 อัตลักษณ์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีกลวิธีทางภาษาที่ใช้ร่วมกันเพื่อสื่อชุดความคิดอัตลักษณ์เด็กไทย ดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ

อัตลักษณ์เด็กไทย	กลวิธีทางภาษา							
	การใช้ซ้ำ	อุปมาอุปไมย	คำกริยา	กล่าวอ้าง	มุขบท	คำถาม	เกินจริง	ขยาย
เด็กไทยปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ได้รับ การยกย่องสรรเสริญ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
เด็กไทยมีหน้าที่ศึกษาหาความรู้	✓	✓	✓		✓	✓		
เด็กไทยมีจิตอาสาและเสียสละตนเอง	✓		✓		✓			
เด็กไทยมีความเก่ง อดทนและ ขยันขันแข็ง	✓		✓	✓	✓	✓		
เด็กไทยมีมิตรไมตรีที่ดีต่อผู้อื่น	✓		✓	✓				✓
เด็กไทยมีความสามัคคีร่วมกัน		✓	✓	✓	✓	✓		✓
เด็กไทยมีความรักและกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ			✓	✓	✓		✓	
เด็กไทยใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด และอดออม			✓					✓
เด็กไทยมีความซื่อสัตย์สุจริต		✓	✓	✓				
เด็กไทยรักษาประเพณีวัฒนธรรม และปฏิบัติตามกฎของสังคม			✓	✓	✓			
เด็กไทยมีกิริยามารยาทเรียบร้อย			✓					✓
เด็กไทยมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	✓	✓	✓	✓	✓	✓		

จากตารางที่ 1 พบความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเองผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติ จำนวน 12 อัตลักษณ์ ซึ่งในแต่ละอัตลักษณ์มีการใช้กลวิธีทางภาษาร่วมกัน ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ในแต่ละอัตลักษณ์ โดยการนิยามความหมายอัตลักษณ์จากชุดความคิดที่นำเสนอผ่านหนังสือวันเด็กแห่งชาติเท่านั้น ดังนั้นความหมายอัตลักษณ์เด็กไทยในแต่ละอัตลักษณ์จึงเกิดจากข้อมูลที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์ผ่านกลวิธีทางภาษาที่เด็กไทยใช้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเอง ดังนี้

อัตลักษณ์ที่ 1 เด็กไทยปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญ

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยปฏิบัติตนที่ดีทางด้านคุณธรรม ศีลธรรม ปฏิบัติตนแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งทางด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของเด็กดีและปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนของพ่อแม่ รู้จักการให้อภัย พุดดี ทำดี มีคำพูดที่จริงใจและเป็นที่พอใจแก่ผู้ฟัง โดยรู้ว่าควรทำหรือไม่ควรทำอะไร ซึ่งหากคิดดีก็จะส่งผลต่อการพุดดี ทำดี มองโลกในแง่ดีและจะส่งผลทำให้เป็นคนดีที่ทุกคนรักและเอ็นดู หากเด็กไทยสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีได้โดยขึ้นอยู่กับตัวเองที่จะเลือกทำหรือไม่ เพราะเมื่อทำความดีแล้วความดีจะอยู่กับตัวเองตลอดไป ไม่มีลบเลือนได้ ยังส่งผลทำให้มีตนเองมีความสุข รวมทั้งจะได้รับคำชื่นชมและยกย่องจากเพื่อนๆ โรงเรียน ครอบครัว และสังคม ด้วยความปลื้มปิติอย่างยิ่ง

อัตลักษณ์ที่ 2 เด็กไทยมีหน้าที่ศึกษาหาความรู้

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยที่ศึกษาหาความรู้ เพิ่มพูนทักษะและความสามารถทางวิชาการอย่างตั้งใจและสนใจ โดยเปรียบเด็กไทยเป็นการเดินทางที่จะพัฒนาความรู้และฝึกทักษะปฏิบัติต่างๆ ให้เกิดความเชี่ยวชาญที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ การเสริมสร้างความรู้โดยการเสาะหาความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และการประกอบอาชีพ การอ่านหนังสือเพื่อทบทวนให้ถูกต้อง รวมทั้งการเรียนรู้ที่บ้าน เรียนผ่านทีวี เรียนทางไกลและการเรียนผ่านออนไลน์

อัตลักษณ์ที่ 3 เด็กไทยมีจิตอาสาและเสียสละตนเอง

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยที่อุทิศตนเองเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสังคม โดยการเสียสละตนเองในการเป็นเยาวชนจิตอาสาและนักเรียนจิตอาสาอย่างเต็มใจ การร่วมมือร่วมใจและตั้งใจทำงานด้วยความสมัครใจเพื่อช่วยเหลือและทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม รวมทั้งอาสาสมัครเป็นบุคคลที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้มาปฏิบัติหน้าที่จิตอาสาเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณชน

อัตลักษณ์ที่ 4 เด็กไทยมีความเก่ง อดทน และขยันขันแข็ง

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยมีสติปัญญาและความสามารถในการแข่งขัน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่ยอมรับของครอบครัวและสังคม มีความสนใจ ตั้งใจ เพียรพยายาม ฝึกฝน มุมานะและบากบั่น เพื่อไปถึงจุดหมายและประสบความสำเร็จ ต่อสู้และฝ่าฟันอุปสรรคต่อความลำบากต่าง ๆ ถึงแม้ว่าจะมีปัญหามาขวางกั้น ขยันทำงานอย่างไม่ย่อท้อ เอาการเอางานอย่างไม่เกียจคร้าน ทำงานแทนพ่อแม่ ทำงานเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ถึงแม้จะทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อยแต่ก็ยังต้องใช้ความอดทนและต่อสู้

อัตลักษณ์ที่ 5 เด็กไทยมีมิตรไมตรีที่ดีต่อผู้อื่น

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยมีความสนิทสนม รักใคร่และคุ้นเคยกันจนผูกมิตรไมตรีที่ดีต่อกัน การทะนุถนอมมิตรภาพซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกที่ดี ๆ ให้แก่กันเสมือนคนในครอบครัวเดียวกัน มีความเห็นอกเห็นใจ มีอัธยาศัยที่ดีและมีความเป็นเพื่อนที่มีความหวังดีต่อกัน การแสดงน้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การเอาใจใส่ การแบ่งปันให้อย่างจริงใจและเต็มใจโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน รวมทั้งการสร้างความสุขและความพึงพอใจด้วยการมอบรอยยิ้มให้แก่กันและให้กำลังใจเสมอมา

อัตลักษณ์ที่ 6 เด็กไทยมีความสามัคคีร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยมีความปรองดอง ความกลมเกลียว ปราศจากการทะเลาะวิวาทกัน โดยเปรียบเด็กไทยคือต้นไม้แห่งความสามัคคีที่มีความคิดอย่างเดียวกันและกระทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นที่พึ่งให้กันได้และไม่ทอดทิ้งกันในยามสุขหรือยามทุกข์ การร่วมแรงร่วมใจกันทำในสิ่งที่ดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การปฏิบัติงานให้บรรลุตามผลที่ต้องการและประสบความสำเร็จ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติเพื่อนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

อัตลักษณ์ที่ 7 เด็กไทยมีความรักและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยมีใจผูกพันและมีความรักต่อครอบครัว ดูแลซึ่งกันและกันระหว่างพี่กับน้องและทุกคนภายในครอบครัว แสดงความห่วงใยที่มีต่อครอบครัวซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและพี่กับน้อง เพราะมีพ่อและแม่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทำให้เกิดความรักและความผูกพัน มีความกตัญญูรู้คุณ การตอบแทนผู้ที่อุปการะเลี้ยงดูและผู้มีพระคุณด้วยการดูแลและเอาใจใส่เพื่อแสดงความกตัญญูทดแทน ซึ่งเป็นการปฏิบัติขั้นพื้นฐานของลูก เพราะพ่อและแม่มีพระคุณที่ไม่อาจหาสิ่งใดมาเทียบได้ เด็กไทยต้องมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณและต้องตอบแทนพระคุณพ่อและแม่

อัตลักษณ์ที่ 8 เด็กไทยใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด และอดออม

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ใช้จ่ายเงินตามควรแก่ฐานะของตนเอง รู้จักประหยัด อดออมและมัธยัสถ์ พอใจในสิ่งที่มีและการดำเนินชีวิตอย่างสมถะ โดยใช้หลักการพึ่งพาตนเอง การช่วยเหลือตนเอง การสะสมเงินที่ละเล็กละน้อยและเก็บหอมรอมริบเผื่อไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่ใช้จ่ายสุรุยสุราย ไม่โลภมาก และไม่ใช้จ่ายเกินขอบเขตหรือเกินฐานะตน เพื่อช่วยทำให้วิถีการดำเนินชีวิตมีความมั่นคง

อัตลักษณ์ที่ 9 เด็กไทยมีความซื่อสัตย์สุจริต

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยมีความประพฤติตรงไปตรงมา จริงใจ ไม่คิดคดโกงหรือหลอกลวง ซึ่งเป็นการประพฤติชอบและถูกต้องตามทำนองคลองธรรม โดยเปรียบเด็กไทยคือต้นไม้ของความซื่อสัตย์ รักษาความสัตย์ การประพฤติตนอยู่ในความดีละเว้นความชั่ว ไม่ลำเอียง รู้จักหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังด้วยความสามารถและความบริสุทธิ์ใจ

อัตลักษณ์ที่ 10 เด็กไทยรักษาประเพณีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามกฎของสังคม

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยดูแลและรักษาประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิต ทั้งการใช้ภาษา ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณีและศาสนา การอนุรักษ์ ห่วงแหน รักษาและทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ จึงทำให้เด็กไทยรัก ภาคภูมิใจและจะสืบทอดภูมิปัญญาที่เป็นมรดกของบรรพบุรุษ การร่วมรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ การประพฤติและปฏิบัติตนตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของสังคมที่กำหนดหรือบังคับให้ต้องปฏิบัติตามของการอยู่ร่วมกัน โดยปฏิบัติตนตามหลักค่านิยม 12 ประการ ดำเนินชีวิตตามแบบวิถีใหม่ที่ดีที่สะท้อนให้เห็นว่าเด็กไทยให้ความร่วมมือปฏิบัติตามข้อกำหนดและระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด

อัตลักษณ์ที่ 11 เด็กไทยมีกิริยามารยาทเรียบร้อย

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยแสดงอาการทางวาจาอย่างเรียบร้อย รู้จักกาลเทศะ ประพฤติและปฏิบัติตนในขอบเขตที่เหมาะสม มีระเบียบและลักษณะที่พึงปฏิบัติในสังคม การไหว้อย่างสวยงามที่สะท้อนให้เห็นว่าเด็กไทยมีกิริยามารยาทเรียบร้อย และบ่งบอกถึงความน่ารักเหมาะสมกับวัย

อัตลักษณ์ที่ 12 เด็กไทยมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ผลการวิเคราะห์พบเด็กไทยมีความรัก เคารพนับถือและสำนึกในบุญคุณของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นการแสดงความรักและเคารพนับถืออย่างมั่นคงและรู้คุณอย่างยิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าเด็กไทยมีความจงรักภักดี ประพฤติปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาท และจะรักษาแผ่นดินที่พระมหากษัตริย์ทรงปกป้องไว้ตลอดไป

อัตลักษณ์เด็กไทยที่ปรากฏขึ้นอยู่กับพลวัตหรือความสั่นไหวของกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปการศึกษา การเมือง สังคมและวัฒนธรรม และจากสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับตัวบท โดยหนังสือวันเด็กแห่งชาติ เด็กไทยได้นำเสนออัตลักษณ์ตัวเองทางด้านบวก เพื่อทำให้คนทั่วไปในสังคมได้รับรู้ และมีความน่าสนใจว่าอัตลักษณ์ต่าง ๆ มีส่วนสำคัญในการกำหนดตัวตนของเด็กไทยในสังคม

6.4 วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์เด็กไทยกับวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่า มีปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับการนำเสนออัตลักษณ์เด็กไทยในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ โดยหนังสือวันเด็กแห่งชาติเป็นหนังสือที่รัฐบาลให้ความสนใจ มีการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐบาลเข้ามาดูแลควบคุมการผลิต รัฐจึงมีอำนาจในการควบคุมการผลิตและการเผยแพร่หนังสือ โดยมุ่งสื่อสารไปยังเด็กและเยาวชน รวมทั้งเชิญชวนนักเขียนที่มีชื่อเสียง เด็กและเยาวชนทั่วไปส่งเรื่องเพื่อมาเผยแพร่ผลงาน จึงส่งผลทำให้เด็กเชื่อตามสิ่งที่นำเสนอในหนังสือวันเด็กแห่งชาติโดยไม่มีข้อสงสัย หนังสือวันเด็กแห่งชาติจึงเป็นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถ ในขณะที่ตัวหนังสือก็สามารถช่วยปลูกฝังอัตลักษณ์เด็กไทยที่ต้องการในสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะได้สอดแทรกชุดความคิดต่าง ๆ ผ่านมุมมองของตนเองทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเลียนแบบ โดยปรากฏอัตลักษณ์ทั้งทางด้านบวกและด้านลบที่สอดคล้องกับการปฏิบัติตนเป็นเด็กดีและเด็กไม่ดี เพื่อให้เด็กไทยอยู่ในระเบียบวินัยและแบบแผนที่รัฐเห็นว่าเหมาะสม สามารถเอื้อให้รัฐควบคุมและปกครองได้ง่าย รัฐจึงได้พยายามปลูกฝังความคิดต่าง ๆ ให้กับเด็กเพื่อให้เห็นบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะส่วนหนึ่งของชาติและมีส่วนกำหนดอนาคตของชาติ จึงส่งผลต่อการนำเสนออัตลักษณ์เด็กไทยเกี่ยวกับการจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ อีกทั้งทำให้เกิดการยอมรับในสถานภาพและบทบาทของตนเองภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ผู้ใหญ่ ประชาชน รัฐบาล และพระมหากษัตริย์ จึงเป็นการปลูกฝังอัตลักษณ์เด็กไทยโดยมีชุดความคิดความเชื่อที่เป็นฐานในการปฏิบัติอันเป็นการช่วยให้รัฐสามารถปกครองได้อย่างราบรื่น

ส่วนปัจจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์เด็กไทยในสังคมและวัฒนธรรม โดยสังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับการอบรมสั่งสอนเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพตามที่สังคมยอมรับ โดยต้องการให้เด็กไทยมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยการอบรมสั่งสอน การเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ความขยันหมั่นเพียร กิริยามารยาทเรียบร้อย ฯลฯ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เด็กไทยที่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมและวัฒนธรรมไทย ทั้งทางด้านนิสัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรู้ความสามารถ จริยธรรม การทำความดี ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณี กิริยามารยาทเรียบร้อย รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม โดยหนังสือ

วันเด็กแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังแนวคิดด้านคุณธรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็ก เพื่อย้ำเตือนให้เด็กได้ตระหนักรู้ถึงการกระทำที่ดีและไม่ดี อัตลักษณ์ทางด้านบวกจะช่วยให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม แต่ในทางด้านลบอัตลักษณ์เหล่านี้จะสะท้อนการประพฤติปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นหนังสือวันเด็กแห่งชาติจึงเป็นวาทกรรมที่มีความสัมพันธ์กับวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม เป็นหนังสือที่รับอิทธิพลจากระบบความคิดความเชื่อต่างๆ ในสังคมไทย ในขณะเดียวกันก็ผลิตซ้ำตอกย้ำเพื่อสื่อความคิดและความเชื่อต่างๆ ไปยังผู้อ่าน หนังสือจึงไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงเอกสารที่ให้ความรู้และความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่สื่ออัตลักษณ์ที่ตอกย้ำความคิดต่างๆ ที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางสังคมของเด็กไทย

7. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์หนังสือวันเด็กแห่งชาติผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการนำเสนออัตลักษณ์ตัวเองของเด็กไทยในสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

7.1 การเผยแพร่หนังสือวันเด็กแห่งชาติมีความสัมพันธ์กับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในสังคม เพราะเป็นเรื่องสำหรับเด็กที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ มีการแจกจ่ายจากหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการผลิตและเผยแพร่ไปทั่วประเทศพร้อม ๆ กับการจัดงานวันเด็ก รัฐในฐานะผู้ผลิตจึงใช้โอกาสนี้ในการเผยแพร่อุดมการณ์ให้กับเด็ก ๆ จึงกล่าวได้ว่าเมื่อรัฐเป็นผู้ควบคุมการผลิตตัวเล่มและมีคณะกรรมการจัดทำที่เป็นบรรณาธิการก็มีสิทธิที่จะพิจารณาเรื่องที่จะรับการตีพิมพ์ หนังสือวันเด็กแห่งชาติจึงเป็นวาทกรรมที่ผลิตขึ้นโดยการควบคุมของรัฐเพื่อให้ความบันเทิงและสอดแทรกความรู้ไว้ จึงเป็นวาทกรรมที่สังคมไทยยอมรับและเชื่อว่าสิ่งที่ถ่ายทอดผ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถเข้าถึงเด็กและเยาวชนของประเทศได้อย่างไม่จำกัด จึงส่งผลทำให้อัตลักษณ์เด็กไทยสามารถเผยแพร่ไปสู่เด็กในประเทศได้ โดยมีรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลการผลิตที่สามารถถ่ายทอดแนวคิดหรือนโยบายบางประการไปสู่เด็กและเยาวชนโดยใช้หนังสือวันเด็กแห่งชาติเป็นสื่อ ถึงแม้ว่าส่วนมากจะเป็นเด็กและเยาวชนเป็นผู้แต่งก็ตาม

7.2 จากการวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือวันเด็กแห่งชาติพบว่า เนื้อหาเป็นลักษณะการกำหนดตัวตนที่ต้องการให้เด็กและเยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติตาม ด้วยการแทรกเรื่องเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมหรือหลักคำสอนทางศาสนาไว้ในเรื่อง หากเด็กปฏิบัติตามตัวละครในเรื่องก็จะได้รับความสุขหรือได้รับความรักและคำชมเชยจากผู้ใหญ่ หากไม่ปฏิบัติตามก็จะได้รับความล้มเหลวในชีวิตหรือไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งเป็นลักษณะที่บังคับให้กระทำเป็นตัวอย่างหรือแบบอย่างให้กับเด็กและเยาวชน โดยเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ยังคงปฏิบัติและเชื่อฟังคำสั่งสอนตลอดมา

สอดคล้องกับรสนิยม โซติตารงค์ (2546, น. 95) ที่กล่าวว่าผู้แต่งหนังสือสำหรับเด็กมุ่งปลูกฝังให้เด็กสามารถควบคุมกาย วาจาและใจ ให้อยู่ในขอบเขตที่ติงามอีกทั้งยังสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้ ผู้แต่งใช้รูปแบบหนังสือสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีเพื่อเสนอแนวคิดของเรื่องได้อย่างแยบยล โดยที่ไม่ต้องอ้างถึงหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย การเป็นแบบอย่างที่ดีและไม่ดีที่ผู้แต่งสะท้อนไว้ในแต่ละเรื่องจะช่วยให้เด็กสามารถแยกแยะคุณลักษณะที่สังคมพึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งรู้จักเลือกเลียนแบบเฉพาะพฤติกรรมที่ดี นอกจากนี้เรื่องราวต่างๆ ที่ผู้แต่งจำลองขึ้นมาจากชีวิตจริงก็อาจช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจสภาพความเป็นจริงในสังคมดียิ่งขึ้น และสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับตัวเองได้อย่างถูกวิธี แนวคิดทางด้านการปลูกฝังคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือสำหรับเด็ก จึงมีความเหมาะสมกับวัยและตรงตามความสนใจของเด็ก อีกทั้งยังสามารถปลูกฝังให้เด็กมีจิตใจที่ติงามและเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ

7.3 จากการวิเคราะห์หนังสือวันเด็กแห่งชาติมีการใช้กลวิธีทางภาษาบางประการอย่างโดดเด่น โดยพบว่ากลวิธีการใช้คำกริยาได้สื่อชุดความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์เด็กไทยมากที่สุด ปรากฏการใช้คำกริยา เช่น เสียสละ จิตอาสา อุทิศตน บำเพ็ญประโยชน์ อาสาสมัคร ช่วยเหลือ จิตสาธารณะ เรียนรู้อยู่บ้าน เรียนผ่านทีวี เรียนผ่านออนไลน์ เรียนทางไกล มุ่งมั่น อดทน ตั้งใจ ร่วมมือกัน ร่วมมือร่วมใจ ร่วมแรงร่วมใจ รักใคร่กลมเกลียว รักใคร่ปรองดอง สมัคสมาน ปรองดอง รวมใจเป็นหนึ่งเดียวกัน รวมตัวกันให้เป็นหนึ่งเดียว ฯลฯ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่ เป็นผู้แต่งได้ใช้คำกริยาเพื่อแสดงการกระทำที่ต้องปฏิบัติ หรือต้องทำ หรือเป็นการบังคับให้ทำมากกว่าการแนะนำให้ทำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ของเด็กไทยที่ต้องปฏิบัติตาม

กลวิธีการใช้คำกริยาดังกล่าวจึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงเรื่องราว เหตุการณ์ และการกระทำต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่เด็กไทยสื่อออกมาโดยการใช้ชุดคำกริยาที่นำเสนอผ่านข้อความนั้นๆ การใช้คำกริยาจึงมีความสำคัญในการเล่าเรื่องราวต่างๆ เพื่อสื่อความหมายให้เห็นว่าเด็กไทยทำอะไรกับใครและทำอย่างไร คำกริยาจึงเป็นกลวิธีทางภาษาที่สามารถนำไปทำความเข้าใจตัวบทที่จะทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมบางอย่างที่แฝงอยู่ในตัวบทนั้น โดยเฉพาะหนังสือวันเด็กแห่งชาติที่ตัวบทได้นำเสนอผ่านการใช้คำกริยาเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการใช้คำกริยาของเด็กไทยที่สื่อความหมายในลักษณะผู้กระทำที่เน้นให้เห็นอาการและการกระทำในลักษณะต่าง ๆ ที่สื่ออัตลักษณ์เด็กไทยต้องปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างชัดเจน

โดยเฉพาะการกระทำเกี่ยวกับเรียนรู้อยู่บ้าน เรียนผ่านทีวี เรียนผ่านออนไลน์ และเรียนทางไกล ที่นำเสนอให้เห็นตัวตนของเด็กไทยสำหรับการเรียนหนังสือในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ทั้งการศึกษาหาความรู้ การเพิ่มพูนทักษะทางวิชาการ การรับผิดชอบในการเรียน

ความสนใจและความตั้งใจ และการแสดงออกของการทำหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ซึ่งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2563) ที่ได้เผยแพร่ผลสำรวจของประชาชนทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,256 ตัวอย่าง เรื่อง “เรียนออนไลน์” เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับการศึกษาระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.90 ระบุว่าไม่เห็นด้วยในทุกๆระดับ เนื่องจากเด็กมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ไม่เท่ากัน โดยเฉพาะเด็กต่างจังหวัด และบางครอบครัวผู้ปกครองไม่มีเวลาคอยดูแลหรือให้คำแนะนำระหว่างเรียนออนไลน์ ดังนั้นถึงแม้ว่ากลวิธีการใช้คำกริยาได้สะท้อนอัตลักษณ์เด็กไทยเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ แต่การเรียนการสอนดังกล่าวอาจยังไม่เหมาะสม เนื่องจากเด็กและเยาวชนมีวุฒิภาวะที่ไม่สามารถควบคุมตัวเองให้อยู่ในการเรียนได้ รวมทั้งความสามารถในการใช้อุปกรณ์สื่อสารสำหรับการเรียนผ่านออนไลน์

7.4 อัตลักษณ์เด็กไทยในหนังสือวันเด็กแห่งชาติที่ปรากฏทำให้ได้รับรู้เกี่ยวกับตัวตนของเด็กไทย ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมต่อการมองและการคิดเกี่ยวกับตัวตน โดยเกณฑ์ในการให้คำตนเองนี้ได้รับอิทธิพลมาจากสังคมวัฒนธรรมของเด็กไทย เด็กไทยจะแสดงตัวตนให้เป็นรู้จักจนได้รับการยอมรับและได้รับการยกย่องในสังคม อัตลักษณ์เหล่านี้อาจได้มาจากกระบวนการที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษาเล่าเรียน ความประพฤติ ความสามัคคี จิตอาสา ปฏิบัติตนเป็นเด็กดีคนดี ฯลฯ เด็กไทยจึงได้สะท้อนให้เห็นว่าเด็กพยายามนำเสนอความคิดของตนเองในลักษณะที่ว่าเด็กควรจะต้องทำอะไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้รับการประเมินแล้วว่า มีคุณค่าที่ประชาชนเห็นว่าเด็กควรจะได้รับยกย่อง ชมเชยและให้รางวัล เหมือนเป็นการสร้างกรอบทางความคิดในการประพฤติปฏิบัติแก่เด็กที่จะต้องปฏิบัติตาม ๆ กัน จึงจะไม่ถูกมองว่าแปลกแยกจากเด็กส่วนใหญ่ การสร้างอัตลักษณ์เหล่านี้จะส่งผลทำให้เด็ก ๆ และเยาวชนปฏิบัติตามและเอาเป็นเยี่ยงอย่าง

สอดคล้องกับอุมาวัลย์ ชีช้าง (2555ข, น. ง) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับอุดมการณ์ในเรื่องเล่าสำหรับเด็กในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ พบอุดมการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก-ผู้ใหญ่ อุดมการณ์ความเป็นเด็กดีและคนดี อุดมการณ์ชาย-หญิงในสังคมไทย อุดมการณ์ยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ อุดมการณ์ความยากจน อุดมการณ์อนุรักษ์ธรรมชาติ รวมถึงชุดความคิดย่อยเรื่องสังคมเมืองกับชนบท ซึ่งทำให้เห็นว่าเรื่องเล่าสำหรับเด็กในหนังสือวันเด็กแห่งชาติมีบทบาทเป็นสารทางอุดมการณ์ ซึ่งรัฐอาจใช้ในการถ่ายทอดและปลูกฝังความคิดเชิงอุดมการณ์บางประการแก่เด็กในสังคมไทย เพื่อสร้าง “เด็กดี” และ “พลเมืองดี” ที่จะเอื้อต่อการกำกับดูแลและควบคุมสมาชิกในสังคม

7.5 อัตลักษณ์เด็กไทยที่ปรากฏทั้งเด็กไทยมีจิตอาสาและเสียสละตนเอง เด็กไทยมีความสามัคคีร่วมกัน เด็กไทยใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด และอดออม เด็กไทยมีความกตัญญู

ต่อผู้มีพระคุณ และเด็กไทยมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ได้สอดคล้อง ส่วนคำกล่าวของประยูร จันทโรงชา นายกรัฐมนตรีที่กล่าวในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ ในวันเสาร์ที่ 9 มกราคม 2564 ความว่า

เด็กและเยาวชนไทยได้ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อม ของตนเองในยุคชีวิตวิถีใหม่ พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึก ในการมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์เพื่อสังคมตามฐานะหน้าที่ ของตน ตลอดจนมีความรัก ความสามัคคี เป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน เพื่อร่วมกันสร้างชาติไทยให้ก้าวไปสู่อนาคตที่ สวยงาม โดยใช้คุณธรรมเป็นเครื่องประคับประคองจิตใจ และสติให้สามารถดำรงตนอยู่ในความดีงาม อาทิเช่น ความ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด มีวินัย เป็นต้น และสิ่งสำคัญอีก ประการหนึ่งที่เด็กและเยาวชนทุกคนต้องยึดมั่นไว้ คือ ความภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ รู้จักกตัญญูรู้คุณต่อบิดา มารดา ผู้มีพระคุณและครู อาจารย์ เพื่อให้สามารถเติบโต เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ และเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณค่า ได้อย่างภาคภูมิใจ

คำกล่าวของนายกรัฐมนตรียังได้สอดคล้องกับวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554, น. 371) ที่ กล่าวว่าแนวคิดนโยบายของรัฐได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในการสื่ออุดมการณ์เกี่ยวกับเด็กดี และเด็กไม่ติไปยังผู้อ่าน อุดมการณ์นี้สื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพของเด็กดีกับการเป็นพลเมืองที่ดี โดยภาพรวมของการเป็นพลเมืองที่ดีในประเทศคือการเคารพและเทิดทูนสถาบันสำคัญของชาติ ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมถึงการรักษาประโยชน์ส่วนรวมของชาติ การเป็นสมาชิก ที่ดีของสังคมคือการปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม มีการกระทำ คำพูด ความคิดและ สติปัญญาที่ดีซึ่งเป็นผลต่อสังคม ดังนั้นเด็กดีในหนังสือได้สะท้อนให้เห็นว่าจะเป็นพลเมืองที่ดี ของประเทศตามระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นในคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ เคารพและเทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์ ทำประโยชน์เพื่อประเทศชาติ รวมถึงความรัก ความภาคภูมิใจใน แผ่นดินไทย มีคุณธรรม จริยธรรม ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน และมีน้ำใจ ด้วย เหตุนี้ภาพของเด็กดีที่ปรากฏจึงยังคงเป็นภาพของพลเมืองดีของประเทศและสมาชิกที่ดีของ สังคม

การวิเคราะห์หนังสือวันเด็กแห่งชาติได้สะท้อนความคิดให้เห็นอัตลักษณ์เด็กไทย และมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความเป็นเด็กในสังคม ซึ่งอัตลักษณ์เด็กไทยมีลักษณะบางอย่างที่บุคคลในสังคมได้ครอบงำความคิดให้เด็กไทยต้องปฏิบัติตามในลักษณะต่างๆ ที่กำหนดไว้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

8.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าเนื้อหาในหนังสือวันเด็กแห่งชาติได้นำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนภาพของสังคมปัจจุบัน โดยไม่ได้มุ่งเฉพาะความบันเทิงแก่ผู้อ่านเพียงอย่างเดียว แต่เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้และตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคมปัจจุบัน และยังเป็นแนวทางให้กับผู้แต่งหนังสือวันเด็กแห่งชาติได้พิจารณาปรับปรุงงานเขียนของตนเองให้มีคุณภาพมากขึ้น

8.1.2 จากผลการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์เด็กไทยในหนังสือวันเด็กแห่งชาติได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของเด็กที่มีต่อครอบครัวและสังคม รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับเด็ก

8.1.3 จากผลการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์เด็กไทยได้การนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเด็กในสังคมปัจจุบันและนำไปสู่การร่วมมือกันแก้ไขปัญหา

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาตัวละครของหนังสือวันเด็กแห่งชาติในแง่มุมอื่นๆ ที่แฝงอยู่ในหนังสือ เช่น การประกอบสร้างความหมาย การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การศึกษาอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคม

8.2.2 ผู้วิจัยเห็นว่ามีความทรงจำต่างๆ ที่ผลิตขึ้นเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังอัตลักษณ์ต่างๆ จึงน่าสนใจว่าวาทกรรมเหล่านี้ยังไม่มีผู้สนใจศึกษา ทั้ง ภาพยนตร์ คำขวัญ หรือวาทกรรมที่นำเสนอผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้จะได้รับความรู้และความบันเทิงแล้วยังสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาทางสังคมได้

เอกสารอ้างอิง/References

- กมลวรรณ เขยวัดเกาะ. (2558). ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2558 เมล็ดพันธุ์ของชาติ (น. 100). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กฤษณา พรหมเลิศ. (2543). วิเคราะห์เรื่องสั้นในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัย.
https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=55&RecId=1420&obj_id=11787&showmenu=no
- กวิณทิพย์ ฤกษ์ประทานชัย. (2560). เดินหน้าประเทศไทยไปกับผู้สูงอายุ. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2560 ต้นกล้าของพ่อ. (น. 99-102). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กองบรรณาธิการ. (2561). อีโร่จิตอาสา...คุณก็ทำ (ดี) ได้. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2561 อีโร่ตัวจิ๋ว (น. 27-36). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- คชาธิป พาณิชตระกูล. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ว่าด้วยชายรักชายใน หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ปี พ.ศ. 2555: การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาฯ.
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/42944>
- จันทิมา อังคพนชกิจ. (2561). การวิเคราะห์ข้อความ (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- จิราภรณ์ ไชยวงศ์. (2560). ต้นกล้าแห่งความดี. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2560 ต้นกล้าของพ่อ (น. 72-74). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จุฑาวัฒน์ จินดาหลวง. (2557). สามัคคีปรองดองเถิดผองไทย. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2557 รวมใจเป็นหนึ่ง (น. 105). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ฉันทน์ชนิต เจริญรุ่งรัตน์. (2557). อัตลักษณ์ของเด็กไทยที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยที่มีตัวละครหลัก เป็นเด็ก [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. ฐานข้อมูลงานวิจัย.
https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=53&RecId=12996&obj_id=81284&showmenu=no
- ชนกพร พัวพัฒน์กุล. (2548). อุดมการณ์เกี่ยวกับ “เขมร” ในปริเฉทหนังสือพิมพ์ไทย: กรณี เหตุจลาจลเขาสถาณทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ. 2546 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาฯ.
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/67829>

- ณัฐนนท์ คำภา. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ของคนพิการในสังคมไทย พ.ศ. 2534-2554 จากมุมมองของคนทั่วไปและคนพิการตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์]. ศูนย์ข้อมูลการวิจัย. <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/287970>
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2549). โฆษณาตัวเองอย่างไรให้น่าเชื่อถือ?: กลวิธีทางภาษาในการโฆษณาตัวเองของนักการเมืองไทยจากมุมมองวาทกรรมปฏิบัติศาสตร์. ใน กฤษฎาพรรณ หงส์ตลารมภ์ และ จันทิมา เอี่ยมานนท์ (บรรณาธิการ). *มองสังคมผ่านวาทกรรม* (น. 269-291). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2558). *ภาษากับอัตลักษณ์เมียฝรั่งในวาทกรรมสาธารณะ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์]. ฐานข้อมูลงานวิจัย. https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=91&RecId=68682&obj_id=372272&showmenu=no
- ธรรีรัตน์ เหล่าบุตดา. (2563). ด้วยพลังจิตอาสา. ใน *หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2563 เด็กไทยไปถึงฝัน* (น. 105-109). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ธวัชรัตน์ สีดอกบวบ และคณะ. (2563). มะลิของแม่. ใน *หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2563 เด็กไทยไปถึงฝัน* (น. 70-73). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ธีระ บุญบกแก้ว. (2553). *กลวิธีภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์ของตนเองโดยกลุ่ม “เกย์ออนไลน์”* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. ฐานข้อมูลงานวิจัย. https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=90&RecId=17693&obj_id=38576&showmenu=no
- บุญยี่เสนอ ตริวิเศษ. (2559). *พลังภาษาในวาทกรรมของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์]. ฐานข้อมูลงานวิจัย. https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=91&RecId=67676&obj_id=371807&showmenu=no
- ปรีชญา คงนิวัฒน์ศิริ. (2558). วิถีไทยให้คุณค่า. ใน *หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2558 เมล็ดพันธุ์ของชาติ* (น. 106). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เป็ด นิธิโชติ. (2561). ฮีโร่จิตอาสา...คุณก็ทำ (ได้) ได้. ใน *หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2561 ฮีโร่ตัวจิ๋ว* (น. 27-36). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- พัชรพร รุ่งเรือง. (2560). จดหมายถึงพ่อ. ใน *หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2560 ต้นกล้าของพ่อ* (น. 55-58). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ภัทวรินทร์ สุธรรมพร. (2563). ทำดีให้ใครเห็น. ใน *หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2563 เด็กไทยไปถึงฝัน* (น. 59-62). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- มุกิตา นันทะพันธ์. (2556). อ่างทอง “เมืองอู่ข้าว อู่น้ำ”. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2556 ตันกล้าของความซื่อสัตย์ (น. 42). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เมตตา วิวัฒนากุล. (2548). การสื่อสารต่างวัฒนธรรม. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รสสุคนธ์ โชติดำรงค์. (2546). การศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาและการปลูกฝังแนวคิดด้านคุณธรรมในหนังสือสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดี ฉบับคณะกรรมการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 – 2545 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันราชภัฏธนบุรี]. ฐานข้อมูลงานวิจัย.
https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=26&RecId=16&obj_id=49&showmenu=no
- รัชณีกร เวชภิบาล. (2556). แม่. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2556 ตันกล้าของความซื่อสัตย์ (น. 76). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รัตนา ชชนาท. (2560). ไต้งดำกลับใจ. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2560 ตันกล้าของพ่อ (น. 62-71). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ลำพู แสงลง. (2562). เด็กดีที่น่ารัก. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2562 นอกหน้าต่างบานเล็ก (น. 42-45). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- วัลลภา วิทยารักษ์. (2548). คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์: วิเคราะห์จากหนังสือวันเด็กแห่งชาติ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิสันต์ สุวิสิทธิ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503-2544: การศึกษาตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาฯ. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/22213>
- ศรัณยา มหาสุขบุญวงศ์. (2557). พอดี มีสุข. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2557 รวมใจเป็นหนึ่ง (น. 114). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศิริพร ภักดีผาสุข. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2563). เรียนออนไลน์.
https://nidapoll.nida.ac.th/survey_detail?survey_id=45
- สมเกียรติ รักษ์มณี. (2549). เอกสารคำสอนวิชา 361332 ภาษาวรรณศิลป์. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุคนธ์รัตน์ สร้อยทองดี. (2552). การนำเสนออุดมการณ์ความเป็นแม่ในวาทกรรมโฆษณาใน
นิตยสารสำหรับครอบครัว [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
คลังปัญญาจุฬาฯ.

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/18058>

สุจิตลักษณ์ ดีมดุง. (2552). วจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อ
พัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุชาติา พลพิชัย. (2564). วันที่ฝนตก. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2564 สูไปด้วยกัน (น. 79-82).
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2555 น้ำใจ
เด็กไทยใสสะอาด. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2556 ต้นกล้า
ของความซื่อสัตย์. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2557 รวมใจ
เป็นหนึ่ง. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2558 เมล็ดพันธุ์
ของชาติ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2559 ร้อยรัก
เป็นหนึ่งเดียว. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2560 ต้นกล้า
ของพ่อ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2561 ฮีโร่ตัวจิ๋ว.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2562 นอก
หน้าต่างบานเล็ก. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2563 เด็กไทย
ไปถึงฝัน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2564 สูไปด้วยกัน.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อภิญา เพื่องฟูสกุล. (2546). อัตลักษณ์ การทบทวนทฤษฎี และกรอบแนวคิด. สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

อาปีตะ หนูหมาน. (2562). เต๋ย...ผู้กลับตัว. ใน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ปี 2562 นอกหน้าต่าง
บานเล็ก (น. 30-32). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- อุมาวัลย์ ชีซ้าง. (2555ก). ความเป็นชาย-ความเป็นหญิงในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์. *วารสารภาษาและวรรณคดีไทย*, 29, 113-141.
- อุมาวัลย์ ชีซ้าง. (2555ข). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในเรื่องเล่าสำหรับเด็กในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2523-2553 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาฯ.

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/45294>

- Fairclough, N. (1995a). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. Longman.
- Fairclough, N. (1995b). *Media Discourse*. Arnold.
- Fowler, R. (1991). *Language in the new: discourse and ideology in the British press*. Routledge.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphor we live by*. University of Chicago Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). *Metaphor we live by* (2nd ed.). University of Chicago Press